

Broj: **02/1-50-8-22-37/13**

Veza broj: 01/1,02/1-50-19-1111/13

Sarajevo, 10.1.2014.

ČLANOVIMA USTAVNOPRAVNE KOMISIJE

Na osnovu člana 26. stav (2) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, br. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07 i 32/12), Ured sekretara Ustavnopravne komisije Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH dostavlja

INFORMACIJU

o stručnom savjetovanju o temi:

„Stanje izbornog zakonodavstva Bosne i Hercegovine: birači u izborima i organizacija izbornog dana“

Ustavnopravne komisije Doma naroda i Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH, organizirale su, 11.12.2013., 4. stručno savjetovanje o temi: „Stanje izbornog zakonodavstva Bosne i Hercegovine: birači u izborima i organizacija izbornog dana“.

Savjetovanju su prisustvovali delegati i poslanici u Parlamentarnoj skupštini BiH, predstavnici Parlamenta Federacije BiH, Narodne skupštine RS-a, Skupštine Brčko Distrikta BiH, Vijeća ministara BiH, Centralne izborne komisije BiH, te predstavnici međunarodnih organizacija i nevladinih organizacija.

Učesnike stručnog savjetovanja u uvodnom dijelu pozdravili su: Krstan Simić, predsjedavajući Ustavnopravne komisije Doma naroda, i Šefik Džaferović, predsjedavajući Ustavnopravne komisije Predstavničkog doma, kao i Nina Suomalainen, zamjenica šefa Misije OSCE-a u BiH.

Četvrto stručno savjetovanje bilo je podijeljeno u dvije tematske cjeline. **Prvi dio** obuhvatao je teme o modelima registracije birača, popisu birača, modelima za glasanje birača s posebnim potrebama i nepismenih birača, te o edukaciji birača. **Drugi dio** stručnog savjetovanja odnosio se na organizaciju izbornog dana. U prvom dijelu učesnicima savjetovanja obratio se *Nikolaj Vulčanov, nezavisni ekspert za izbore iz Bugarske*, koji ima dugogodišnje iskustvo u ovoj oblasti sticano u Bugarskoj i drugim državama te u okviru Organizacije za demokratske institucije i ljudska prava.

Nikolaj Vulčanov istakao je da se registracija i popis birača ne mogu smatrati samo tehničkim pitanjima, te da postoji jasna razlika između registracije birača i liste glasača. Registracija birača obuhvata niz administrativnih poslova, kako bi se, na osnovu liste glasača, biračima omogućilo ostvarivanje ovog osnovnog građanskog prava.

Dakle, svi koji imaju pravo da glasaju imaju pravo da budu i registrirani. Ukazao je da, u osnovi, postoje dva modela registracije birača. Aktivna registracija birača, koja iziskuje dodatne troškove i za birače i za izbornu administraciju, i pasivna registracija, koja je

uglavnom jeftinija i jednostavnija, jer se obavlja uz stalno ažuriranje liste glasača. Oba modela imaju mane koje se ogledaju u nepreciznosti glasačkih listi. Izdvojio je neke primjere iz prakse i probleme s kojima se izborna administracija u drugim državama suočava u vezi s registracijom birača. Smatra da se svi navedeni problemi mogu riješiti uz više volje političkih subjekata, a ne samo upotrebom savremene informacione tehnologije.

Branko Petrić, član Centralne izborne komisije BiH, kao drugi predavač, obratio se učesnicima savjetovanja i prezentirao iskustva izborne administracije Bosne i Hercegovine u vezi s ovim pitanjima.

Ukazao je da se do 2006. godine u Bosni i Hercegovini primjenjivao model aktivne registracije birača. Od izbora 2006. Bosna i Hercegovina primjenjuje pasivni sistem registracije birača. U skladu sa Izbornim zakonom BiH, Centralna izborna komisija BiH je jedini organ koji je zadužen i odgovoran za ažuriranje i integritet centralnog biračkog spiska. Međutim, postoje obaveze i odgovornosti svih drugih administrativnih organa u BiH u vezi s procesom registracije birača.

Ukazao je na mnoga dostignuća ostvarena na ažuriranju centralnog biračkog spiska prihvatanjem novog modela, dobru saradnju s IDEEA-om i drugim organima, ali i na primjere zloupotreba prilikom registracije birača koji su na prošlim lokalnim izborima u BiH rezultirali poništavanjem izbora u dvije općine. Istakao je zadovoljstvo u primjeni postojećih zakonskih rješenja u vezi s registracijom i glasanjem birača s posebnim potrebama te nepismenih birača.

Nakon prezentacija, u raspravi u okviru prvog dijela stručnog savjetovanja učestvovali su: **Irfan Ajanović**, potpredsjednik Ustavnopravne komisije Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, **Mirsad Đapo**, član Izborne komisije Brčko Distrikta BiH, **Stjepan Mikić**, predsjednik CIK-a BiH, **Šefik Džaferović**, predsjedavajući Ustavnopravne komisije Predstavničkog doma PSBiH, te **Nikolaj Vulčanov** i **Branko Petrić**. U raspravi je ukazano na probleme u primjeni odredbi Izbornog zakona BiH u vezi s biračkom opcijom za glasanje u Federaciji BiH, odnosno za glasanje u Republici Srpskoj iz Brčko Distrikta BiH. U drugom dijelu stručnog savjetovanja o temama u vezi s organizacijom izbornog dana i provođenju izbora Nikolaj Vulčanov ukazao je na osnovne principe o izborima koji su regulirani Međunarodnom konvencijom o osnovnim građanskim i političkim pravima, tj. o principima slobode izbora, tajnosti izbora, nepristrasnosti i profesionalnosti izborne administracije u provođenju izbora i brojanju glasova.

Irena Hadžiabdić, članica Centralne izborne komisije BiH, prezentirala je učesnicima savjetovanja mnogo statističkih podataka o provedenim izborima u BiH od 1996. do 2012. godine. Ukazala je na mnogo primjera te na dosadašnja iskustva u radu biračkih odbora na organizaciji i provođenju izbora, procedurama i sankcioniranju uočenih nepravilnosti, te realizaciji preporuka kojima bi se otklonili nedostaci u edukaciji članova biračkih odbora, te primjeni novih informacionih tehnologija.

U raspravi nakon prezentacija učestvovali su: **Šefik Džaferović**, predsjedavajući Ustavnopravne komisije Predstavničkog doma PSBiH, **Lazar Prodanović**, poslanik u Predstavničkom domu PSBiH i član Ustavnopravne komisije, **Mato Franjičević**, poslanik i prvi zamjenik predsjedavajućeg Ustavnopravne komisije Predstavničkog Doma PSBiH,

Ramiz Salkić, potpredsjednik Narodne skupštine Republike Srpske, Marin Vukoja, sekretar Doma naroda PSBiH, Irena Hadžiabdić, članica CiK-a BiH, te Nikolaj Vulčanov, nezavisni ekspert za izbore.

Istaknuta je potreba otklanjanja zloupotreba koje se, kako je uočeno, u najvećem broju dešavaju nakon zatvaranja izbornih mjesta i u postupku brojanja glasova, te potreba otklanjanja nedostataka u radu biračkih odbora. Potrebna je bolja edukacija članova biračkih odbora i aktivnija uloga posmatrača te pronalaženje rješenja za uočene nedostatke u izbornom zakonodavstvu koje treba obuhvatiti predstojećim izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH.

**SEKRETAR KOMISIJE
dr. Zijad Hasić**

Prilog:

- neautorizirani transkript stručnog savjetovanja